

MÉS QUE PARAULES

OBJECTIUS

- Repassar aspectes lèxics, semàntics, etimològics i socials de la paraula *refugiat, refugiada*.
- Reflexionar sobre l'ús comunicatiu que fem del llenguatge i les seves implicacions personals i socials.
- Treballar sobre formes d'expressió que ens ajudin a manifestar el nostre suport a altres persones.

MATERIALS NECESSARIS

- Presentació per projectar: "Refugiat, refugiada: més que paraules".

MATERIAL DE SUPORT

- Guia d'activitats i recursos d'educació en drets i ciutadania global sobre els drets dels infants migrants i refugiats, disponible a unicef.es/educa.

L'ús que fem del llenguatge pot determinar la nostra realitat quotidiana, la manera en què veiem el món i com ens relacionem amb els altres. Quan ens referim a les persones migrants i refugiades, reflectim els nostres esquemes de pensament personals o col·lectius i contribuïm a aixecar o enderrocar barreres al voltant d'aquestes persones. També és important la manera en què cada persona es refereix a si mateixa: "Si m'instal·lo en un altre país, em considero migrant?, refugiada?, viatgera?..."

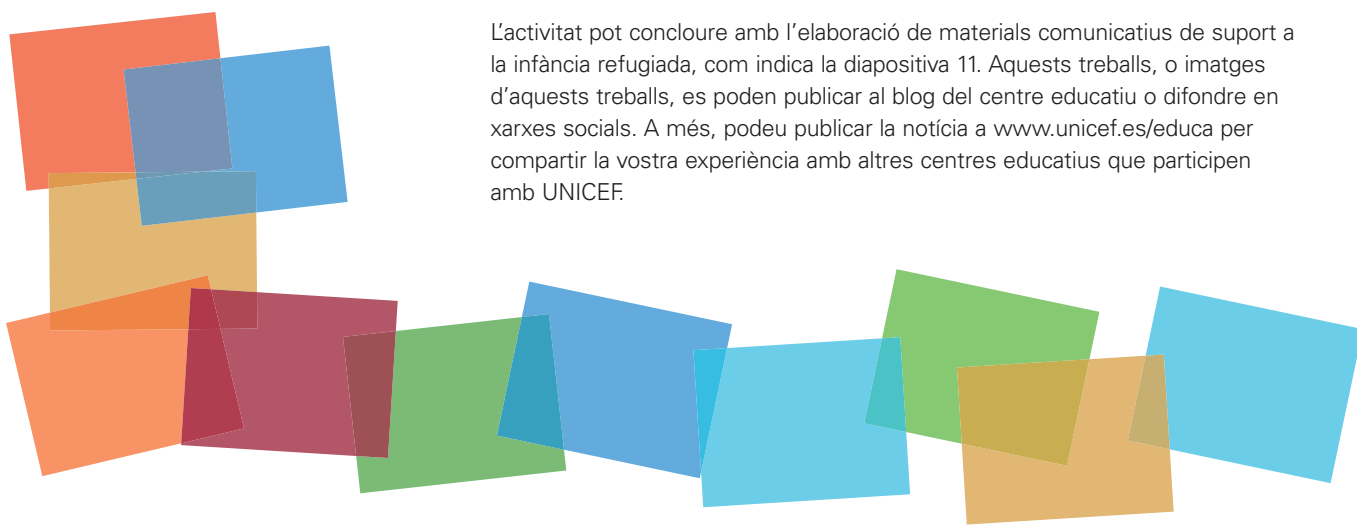
Aquestes són algunes de les qüestions que es poden treballar a través d'aquesta activitat de llengua sobre la paraula refugiat, les seves arrels, els seus usos i les seves connotacions.

L'activitat se centra en una presentació per projectar a classe de llengua i pot culminar amb l'elaboració d'un passaport d'acollida.

Presentació per a la classe de llengua

La presentació engloba diferents aspectes relacionats amb l'ús del llenguatge, però les diapositives, tot i que es complementen entre si, són independents pel que fa al contingut. D'acord amb les necessitats del nostre alumnat, podem projectar unes diapositives o unes altres o fins i tot utilitzar-ne només una.

L'activitat pot concloure amb l'elaboració de materials comunicatius de suport a la infància refugiada, com indica la diapositiva 11. Aquests treballs, o imatges d'aquests treballs, es poden publicar al blog del centre educatiu o difondre en xarxes socials. A més, podeu publicar la notícia a www.unicef.es/educa per compartir la vostra experiència amb altres centres educatius que participen amb UNICEF.

Les preguntes següents poden servir de guia per a cada diapositiva

DIAPOSITIVA 1

- Aquesta és la definició de la paraula *refugiat* que apareix al DIEC.
- D'aquesta definició, en trauries alguna cosa? O hi afegiries alguna altra? Hi ha res que et cridi l'atenció?
- El 2015 va ser escollida "paraula de l'any" per Fundéu, perquè els mitjans van fer servir aquesta paraula amb molta freqüència, però es plantejaven dubtes sobre l'adequació del seu. Tens dubtes sobre l'ús d'aquesta paraula?

DIAPOSITIVA 2

- En què s'assemblen, la paraula grega i la paraula llatina?
- Coneixes més paraules que provenguin del grec o del llatí?
- Qui era Phyge o Fuga? Què ens diu aquesta història sobre la paraula *refugiat*?
- Coneixes més paraules que tinguin un origen mitològic?

DIAPOSITIVA 3

- Aquí apareix la paraula *refugiats* en altres idiomes
- En què s'assemblen, les paraules? Com comencen? Com acaben?
- Es poden establir grups de paraules per la seva semblança?
- Els llocs on les paraules s'assemblen, són propers geogràficament?
- Quines poden estar basades en les arrels gregues i llatines que hem vist abans?
- Quins d'aquests idiomes són parlats avui dia per refugiats? I en els darrers cent anys?

DIAPOSITIVA 4

- Aquestes paraules comparteixen arrel lèxica amb la paraula *refugiat*, però signifiquen coses diferents. Quins significats tenen?
- Hi ha algun element que comparteixin totes les paraules? Hi ha alguna idea subjacent en totes aquestes paraules?
- Quina seria la paraula denotativament més semblant a *refugiat*? I la més allunyada?
- Quines tenen sentits connotatius positius, neutres o negatius? Quin sentit connotatiu creus que té la paraula *refugiat*?
- Se t'acudeixen altres paraules amb un lèxic semblant?

DIAPOSITIVA 5

- Quines paraules consideres més properes semànticament a *refugiat*? I més allunyades?
- Creus que alguna d'aquestes paraules no hi hauria d'aparèixer, aquí? Per què?
- Si les haguessis d'agrupar com a paraules positives, negatives o neutres, com ho faries?
- Si haguessis de fer un mapa conceptual que connectés totes les paraules, com el faries?
- Hi afegiries paraules, a aquesta llista? Quines? Inclou-les al teu mapa de conceptes.
- L'expressió *fuga de cervells* en català té relació lèxica i semàntica amb la paraula *refugiat*. Quins exemples coneixes que uneixin els dos conceptes?

DIAPOSITIVA 6

- Les coneixies, aquestes paraules?
- Quin és el significat denotatiu d'aquestes paraules? I el connotatiu? Quin ús pragmàtic en fem?
- Com influeix, la intenció amb la qual es diuen aquestes paraules? I el context? Quines són sempre un insult i quines depenen del context? Se t'acudeixen exemples?
- Coneixes la cançó "Frijolero", de Molotov? Quins usos del llenguatge et criden l'atenció en aquesta cançó? Quines semblances i diferències veus amb la cançó de Tam Tam Go "Voy cruzando el río"? Coneixes altres cançons relacionades?
- Quines altres paraules coneixes que s'assemblin a aquestes? Et sembla correcte fer-les servir?
- Creus que la mateixa paraula *refugiat* pot ser pejorativa? Coneixes Common Sans, la font tipogràfica que transforma la paraula *refugee* per *human*? Què et sembla?

DIAPOSITIVA 7

- Parlem de manera diferent de les persones migrants i refugiades en aquests àmbits?
- Quines coses es diuen i quines coses es callen en cada cas?
- Per què creus que s'utilitzen diferents discursos sobre la migració i el refugi en diferents àmbits?
- Creus que és positiu o que és negatiu, que canviem el nostre discurs sobre un tema en diferents contextos? A qui beneficia? A qui perjudica?

DIAPOSITIVA 8

- D'on són, aquestes persones?
- En qui pensem, quan pensem en un refugiat (dona, home, nen, nena, estudiant, treballador...)?
- On creiem que hi ha més refugiats? A Europa, a l'Àsia, a l'Àfrica, a Amèrica...?
- Creiem que el refugi és un fenomen recent o és antic?

DIAPOSITIVA 9

- Què hem vist a les notícies?
- Què en sabem, dels refugiats, pel que apareix a les notícies?
- Si haguéssim de descriure un refugiat pel que veiem als mitjans, quin tipus de persona seria?

DIAPOSITIVA 10

- Després de veure aquestes imatges, diries que hi ha decisions polítiques?
- Creus que són decisions correctes o incorrectes? A qui beneficien i a qui perjudiquen?
- Quines decisions prendries tu si estiguessis en un govern?
- Quines decisions són internacionals, quines són estatals i quines són locals?
- En quin nivell de govern creus que podries influir més: internacional, estatal, autonòmic o local? Què podries fer?

DIAPOSITIVA 11

- Què t'agradaria expressar sobre els infants migrants i refugiats?
- Quin format et permet expressar-te millor?
- A quin públic s'adreçaria?
- Què vols transmetre? Vols informar, convèncer, educar o mobilitzar altres persones?
- Quins recursos i quines habilitats tens? Quines dificultats preveus?
- Com ho faries? Com ho difondries?

20 DE NOVEMBRE

CELEBRACIÓ DEL DIA DE LA INFÀNCIA

Com a complement d'aquesta activitat us proposem una acció de mobilització molt especial: crear, entre tots, un passaport que reforci el nostre dret a la identitat, a la ciutadania i a la protecció, i en el qual podrem convidar simbòlicament nois i noies que busquen refugi i acollida. Et pots descarregar la plantilla i obtenir més informació sobre aquesta activitat a www.unicef.es/educa.

© UNICEF/UNI197544/Ose

Edició:
UNICEF Comitè Espanyol
www.unicef.es/educa

Els materials educatius, recursos i activitats sobre drets d'infància, desenvolupament sostenible i ciutadania global formen part del treball en Educació en drets i ciutadania global d'UNICEF Comitè Espanyol, que anteriorment han estat publicats sota la marca Enrédate i al web www.enredate.org. Els judicis i opinions expressats no representen necessàriament el punt de vista d'UNICEF.

UNICEF promou els drets i el benestar de tots els infants en tot allò que fem. Amb els nostres aliats, treballem a 190 països i territoris per transformar aquest compromís en accions pràctiques, centrant els nostres esforços en arribar especialment als nens i nens més vulnerables i exclosos per a benefici de tots els infants, siguin on siguin.

cooperación
española

Aquesta publicació forma part d'un projecte finançat per l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID). El contingut d'aquesta publicació no reflecteix necessàriament l'opinió d'AECID.

Aquesta publicació ha estat creada sota una llicència Creative Commons Atribución- NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional, excepte per aquells continguts en el què es defineix un altre tipus de llicència.